

Nr 18.

Ankom till riksdagens kausli den 14 april 1921 kl. 3 e. m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 18, i anledning av väckt motion om inrättande av ett aktivt statsinstitut för hälsovård i stället för vissa nu befintliga institutioner m. m.

I en inom första kammaren väckt och till utskottet för behandling hänvisad motion, nr 151, har herr *Lindhagen* hemställt, att riksdagen ville anhålla, att regeringen måtte överväga:

1) inrättandet av ett aktivt statsinstitut för hälsovård, helst i form av ett *nytt hälsovårdsdepartement*, i stället för de institutioner, som för närvarande skulle syssla med denna angelägenhet;

2) en för folkhälsans främjande betingad omorganisation av de *medicinska fakulteterna* och dessas utbrytning ur ecklesiastikdepartementets passiva omvårdnad och förläggande väsentligen under nämnda statsinstitution;

3) ett program för berörda välfärdsanstalt, vilket vill befrämja ej blott tekniska anordningar för hälsovård, möjliga att åstadkomma med penningar, utan även och i all synnerhet *sunda folkseder till höjande av den personliga hygien* och den *karaktärsdanning*, stödd av upplysning, sed och praktisk omtanke, som måste vara grundvalen i stort för all folkhälsa;

4) värnandet av den fria forskningen gent emot medicinska privilegier samt rätt till officiell undersökning av uppslag till hälsovård, och läkedom, även om de komma från lekmannahäll.

I avseende å motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet. Vad först angår motionärens i punkterna 1—3 gjorda yrkanden får utskottet anföra följande.

Till en början vill utskottet i anledning av motionärens uttalanden om läkarkårens ställning till frågan om den personliga hygienens höjande och hans yttranden om läkarens insats i arbetet för förbättrandet av den enskildes hygieniska förhållanden anmärka, att motionären synes underskatta betydelsen av den verksamhet, som från läkarhåll bedrivits på ifrågavarande område. Likaledes synes motionären undervärdera det arbete, som genom det allmännas försorg utförts för främjande av den personliga hygien medelst bostadsinspektion, kontroll över näringsmedel, upplysningsverksamhet, understödjande av nykterhetssträvandena o. s. v. Utskottet är emellertid ense med motionären däri, att samhällets verksamhet i berörda syfte kan och bör vidgas och fördjupas.

Stora betänkligheter synas emellertid resa sig mot att för närvarande inslå på den av motionären angivna vägen, ty, oavsett att motionärens förslag i och för sig kunna vara ägnade att framkalla betänksamhet, synas de med deras förverkligande förenade kostnader under rådande ekonomiska förhållanden utestänga varje tanke på att nu vidtaga åtgärder av den i motionen angivna art och omfattning. Redan av kostnadsskäl torde man sålunda tillsvidare vara hänvisad till att fullfölja arbetet på de hygieniska förhållandenas förbättrande efter i huvudsak samma linjer som hittills följts. Utskottet anser sig alltså böra avstyrka biträdande av de av motionären i punkterna 1—3 framställda förslag.

Vad angår den i punkt 4 gjorda hemställan får utskottet som sin mening uttala, att sådana omständigheter icke synas föreligga att på grund därav en riksdagens skrivelse av i sagda punkt föreslaget innehåll kan anses påkallad.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att ifrågavarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 april 1921.

På utskottets vägnar:

M. B. LUNDBERG.

Närvarande vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet: herrar *Lundberg*, *Carlsson*, friherre *Barnekow*, *Strutz*, *Johansson* i *Tväråselet* och *Lind*.

Reservation

av herr *Lind*, som ansett, att utskottet bort tillstyrka att första kammaren ville för sin del besluta, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes taga i övervägande frågan om värnandet av den fria forskningen gent emot medicinska privilegier samt rätt till officiell undersökning av uppslag till hälsovård och läkedom, även om de komma från lekmannahåll.
